

Ajuntament d'Alcoi

Plaça d'Espanya, 1
03801 Alcoi

amb DNI núm. _____, en nom propi i en representació de la **Colla Ecologista La Carrasca-Ecologistes en Acció**, entitat inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat Valenciana amb el núm. _____ de la Secció Primera del Registre Provincial d'Alacant, amb CIF i amb seu social al c/el Camí, s/n d'Alcoi (adreça postal: apartat de correus 252 – 03800 Alcoi),

EXPOSE :

Mitjançant anunci publicat en el DOCV núm. 5618 de 15/10/2007 es va iniciar el termini d'informació pública del document de concert previ del Pla General d'Ordenació Urbana d'Alcoi; posteriorment, s'ha ampliat en 10 dies el termini inicial d'un mes d'informació pública (anunci publicat al DOCV núm. 5635 de 08/11/2007).

Una volta analitzada la documentació sotmesa a informació pública, formulem les següents al·legacions:

AL·LEGACIONS :

Primera.- La pretensió d'implantar noves urbanitzacions en les àrees agrícoles de la zona d'amortiment d'impactes del Parc Natural de la serra de Mariola és contrària als objectius i les directrius del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) de la serra de Mariola i, pel que fa a les valls de Polop i de Barxell, també als del PORN del Carrascal de la Font Roja

El model territorial que proposa el concert previ pretén incloure diverses urbanitzacions en àrees agrícoles incloses en l'àrea d'amortiment d'impactes del parc natural de la serra de Mariola; que en el cas de la urbanització de Xirillent inclou també un camp de golf, que apareix en la cartografia com a "centre d'activitat esportiva lligat a entorns paisatgístics".

Aquesta proposta no és coherent amb les directrius de política urbanística del PORN de Mariola, a les quals s'ha de sotmetre el model territorial municipal.

Les directrius de política urbanística i d'habitatge del PORN estableixen que el creixement urbanístic dels municipis s'ha de realitzar sobre els terrenys de menor valor natural i cultural; no sembla que les zones agrícoles de l'àrea d'amortiment d'impactes del Parc Natural de Mariola siguen, justament, d'escàs valor ambiental en el context del conjunt del terme municipal d'Alcoi, sinó tot el contrari, per la qual cosa haurien de preservar-se totalment del procés urbanitzador.

De fet, una de les directrius del PORN de Mariola és el "desenvolupament de programes encaminats a afavorir el manteniment de cultius arbrats, com l'ametler, pomera, garrofer o olivera, aquests dos últims d'alt valor ambiental".

Pel que fa a la vocació de les àrees agrícoles de Mariola, resulta clarificador l'informe de l'Àrea de Planificació de la Direcció General de Planificació i Gestió del Medi de la Conselleria de Medi Ambient (informe de 17/04/2001 referent a l'estudi d'impacte ambiental de l'homologació del sector Serelles, inclòs en el perímetre del PORN de la serra de Mariola):

"...sembla evident que el paper que el PORN atorga a aquestes àrees agrícoles no és, inicialment, el de servir de reserva urbanística, sinó com s'assenyala en l'article 10.1, tenen una funció bàsica d'amortiment d'impactes respecte al futur Parc Natural. D'altra banda, al llarg del document es considera l'activitat agrícola com a compatible amb els objectius de protecció perseguits pel PORN, per la qual cosa s'articulen distintes mesures dirigides a la seua conservació i potenciació."

"(...) El manteniment, com a àrea agrícola, de tota —o de la major part possible— de la superfície del sector, sempre i quan aquest manteniment no resulte en una limitació real de les possibilitats de creixement dels nuclis urbans, apareix com un objectiu implícit del PORN en incloure aquesta zona dins de l'àrea d'Esmorteïment d'Impactes (...)"

Posteriorment, un informe de 26/08/2002 del Tècnic de Parcs Naturals dels Serveis Territorials de Medi Ambient d'Alacant remarca la importància de les àrees d'amortiment d'impactes per a la conservació dels espais protegits i destaca també la importància de les àrees agrícoles situades en la vora del parc natural com a zona d'alimentació per a moltes espècies d'interés, per la qual cosa considera que la seua eliminació suposarà un impacte sever per a la biodiversitat del parc.

En desembre de 2004 un nou informe del Servei de Parcs Naturals reitera que:

"...aunque el art. 58.3 del PORN indica que en el ámbito de éste las reclasificaciones a suelo urbanizable o urbano sólo pueden realizarse en las áreas agrícolas, esto no significa que

el PORN otorgue a estas áreas una función de reserva de suelo urbanizable, sino que, como señala el art. 10.1, la función es la de amortiguación de impactos respecto al Parque Natural.

[...] la funcionalidad asignada por el PORN a estas áreas es la de amortiguar los impactos, lo que obviamente no se consigue urbanizando la zona.

Por otra parte en las Directrices de Política Urbanística y de Vivienda del PORN se indica que «el crecimiento urbanístico de los municipios debe realizarse sobre los terrenos de menor valor natural y cultural».

L'informe, quan valora les justificacions amb les quals l'Ajuntament d'Alcoi pretenia que s'aprovara la reclassificació dels tres sectors de la Solana de Serelles, afirma que:

"...el crecimiento vegetativo [d'Alcoi] es muy bajo, lo cual en nuestra opinión no permite justificar la recalificación de un área de esa envergadura, funcionalmente vinculada al Parque Natural, como necesaria para atender el crecimiento de la población.

[...] En todo caso resulta difícil justificar una dedicación a uso de segunda residencia, pues ésta no es una necesidad básica de la población y por tanto justificar el sacrificio de un área de amortiguación de impactos para este tipo de usos no sería razonable.

[...]

Respecto al argumento referente a que la mayor parte del término, un 60%, se halla protegido, no justifica el que se promueva la recalificación de suelo en ese mismo ámbito protegido, en todo caso este hecho justificaría la creación de suelo urbanizable en otras zonas del término municipal no protegidas."

Més recentment, el 14/02/2006, el Servei d'Ordenació Sostenible del Medi va emetre un informe sobre l'homologació modificativa del sector "Xirillent Golf" que aclareix el sentit de l'art. 58.3 del PORN de Mariola:

"Efectivamente, el artículo 58.3 del PORN de la Serra de Mariola determina que la clasificación de nuevo suelo urbanizable o urbano en su ámbito sólo podrá realizarse en las Áreas Agrícolas, siguiendo los trámites previstos en la legislación urbanística y previo informe favorable de la administración competente en espacios naturales protegidos. Ello no significa, como parece desprenderse del proyecto objeto de este informe, que los terrenos incluidos en las denominadas Áreas Agrícolas sean aptos para urbanizar, sino

que, en caso de quedarse plenamente justificada la necesidad de crear nuevo suelo urbano o urbanizable en el ámbito del PORN, se tendría que realizar en estas zonas".

Aquest informe inclou també una puntualització de gran transcendència pel que fa a Xirillent (que seria també d'aplicació a tota àrea agrícola de les valls de Polop i de Barxell), ja que afirma que:

"para la adecuada evaluación de las afecciones ambientales y paisajísticas del proyecto, deberían tenerse en cuenta las consideraciones reflejadas en ambos PORN, el de la Serra de Mariola y el del Carrascal de la Font Roja".

[...]

"En este sentido, es tal la importancia que el PORN del Carrascal de la Font Roja reconoce al paisaje agroforestal en la zona de contacto entre ambos sistemas montañosos en la cuenca del río Polop, que en su artículo 75 delimita esta zona de acuerdo con su interés ecológico por la elevada biodiversidad y por su función de conexión biológica facilitando los movimientos de los seres vivos y los flujos ecológicos entre ambas sierras. Establece el objetivo específico de amortiguar impactos; mantener, y cuando sea posible, mejorar la calidad ecológica del mosaico agroforestal existente en esta zona, y asegurar la ausencia de transformaciones paisajísticas que pudieran detener los movimientos y flujos entre los seres vivos. Asimismo, en el artículo 76.5 determina que los interlocutores para estos espacios naturales propondrán las medidas oportunas para la corrección de los efectos barrera para la fauna de la carretera Alcoi-Banyeres.

Con todo, el desarrollo de este proyecto [Xirillent Golf] respresentaría, en relación con el modelo de paisaje de esta zona, en el que todavía es patente el modelo de paisaje agroforestal tradicional, su transformación a un paisaje con presencia notable de zonas residenciales dispersas. Sin lugar a dudas, se registraría una pérdida en valores absolutos de la calidad de este paisaje tradicional, aunque se establecieran medidas correctoras."

A pesar d'això, amb l'execució d'aquest model territorial s'arribaria a la pèrdua de més d'un 29% de les àrees agrícoles del terme d'Alcoi que el PORN de Mariola inclòia en l'àrea d'amortiment d'impactes del Parc Natural.

Segona.- La pretensió d'implantar noves urbanitzacions en les àrees agrícoles ignora totalment el valor ecològic d'aquestes àrees i la seua funció de vertebració del territori

Una de les bases de la política territorial valenciana per a la sostenibilitat és la conservació dels sistemes agraris (art. 2.3.h de la Llei d'ordenació del territori i protecció del paisatge, LOTPP). L'article 46 del Reglament d'ordenació i gestió territorial i urbanística estableix expressament que el manteniment de l'activitat agropecuària té una naturalesa vertebradora del territori i es considera, per tant, objectiu essencial de la Generalitat.

El Pla Rector d'Ús i Gestió de la Serra de Mariola indica també (art. 26.1) que:

"La conselleria competent en medi ambient afavorirà l'activitat agrícola tradicional. Com a espai eminentment de secà, de clima relativament rigorós i terreny irregular, els cultius predominant són l'olivera, l'ametler, els fruiters de secà, gira-sol i cereals, la vinya i les pomeres, de gran tradició en la zona i que han disminuït notablement i les hortalisses, llegums i tuberculs que es cultiven majoritàriament per a l'autoconsum."

També l'esborrany del Pla d'Acció Territorial de la Muntanya d'Alacant contempla:

"La salvaguarda de la estructura agrícola de secano singular de los relieves de borde en la Foia de Alcoi, cuyos abanalamientos en pequeñas terrazas forman parte del acervo cultural histórico."

En l'al·legació anterior ja hem citat alguns informes que remarquen la importància de les zones agrícoles de l'àrea d'amortiment d'impactes de Mariola; en la mateixa línia, l'*Auditoria ambiental municipal d'Alcoi* destaca el valor de les àrees agrícoles del municipi:

"El valor econòmic de l'explotació agrícola dels sòls a Alcoi actualment es reduït, no així el seu valor com a mantenidor de l'estructura territorial, de la diversitat paisatgística i dels valors naturals del municipi, factors aquests bàsics en els nous models de desenvolupament territorial basat en el desenvolupament sostenible."

No obstant això, el redactor dels documents del concert previ manifesta un menyspreu absolut per les àrees agrícoles, a les quals atribueix només un valor paisatgístic i "sentimental", o de reserva de sòl urbanitzable.

La realitat és que la pèrdua de àrees agrícoles pot ocasionar significatius impactes en la diversitat biològica, factor clau per a l'estabilitat del sistema. Justament en el medi mediterrani és l'estructura en mosaic la que aconsegueix generar i mantenir una major diversitat biològica que als ecosistemes més septentrionals¹. La major diversitat acostuma a trobar-se en els marges de transició entre espais agro-ramaders oberts i espais forestals més tancats,

---

¹ Vg. Naredo, J.M. i Parra, F. edits. (2002): *Situación diferencial de los recursos naturales españoles*, Fundación César Manrique, Madrid

perquè és la combinació de tots dos allò que permet a moltes espècies trobar alhora hàbitat i aliment, fet confirmat per molts treballs de camp concrets².

Així, Ferran Rodà (catedràtic d'Ecologia de la Universitat Autònoma de Barcelona) explica³ que en un estudi sobre l'avifauna del Vallès Oriental es va comprovar el següent:

"Para la avifauna invernante, las zonas de mayor interés para la conservación son casi el negativo del PEIN [Pla d'Espais d'Interés Natural]: los índices de valor de la conservación son por lo general bastante más elevados fuera que dentro de los espacios PEIN. [...] Este hecho obedece a que los espacios PEIN del Vallès Oriental y sus alrededores están totalmente concentrados en las cordilleras, mayoritariamente boscosas. Muchas especies de aves invernantes, y la mayor parte de aquellas de mayor interés para la conservación, rehúyen tanto las altitudes elevadas como los hábitats densamente forestados. Por esos motivos, las zonas agrícolas de secano y los mosaicos agroforestales situados a baja altitud de la Plana del Vallès, fuera de los espacios PEIN, les ofrecen mejores condiciones de hábitat. También para las aves nidificantes las áreas con mayor número de especies de interés europeo para la conservación, dentro del territorio considerado, se encuentran generalmente fuera de los espacios PEIN, en mosaicos agroforestales u otros hábitats abiertos, aunque también en las partes culminantes deforestadas de los macizos de la Calma y Matagalls, dentro del parque natural del Montseny".

A la mateixa conclusió arriben el biòleg Carles Castell, l'arquitecte Albert Beltran i l'ambientòloga Meritxell Maragall en l'estudi sobre una zona situada entre el Bages i el Vallès Occidental: els majors índexs de biodiversitat, tant per a espècies animals com vegetals, s'assoleixen als corredors de contacte entre espais diversos del mosaic agroforestal.

Tercera.- El model proposat en el concert previ pretén incloure nuclis urbanitzats en el Lloc d'Interés Comunitari (LIC) "Serres de Mariola i el Carrascal de la Font Roja" i en la Zona d'Especial Protecció de les Aus (ZEPA) "Serres de Mariola i de la Font Roja", la qual cosa comportaria un impacte inacceptable en la coherència i integritat de la Xarxa Natura 2000

---

² QUERALT I BOLDÚ, Ramón (1999): *Impacte ambiental del despoblament*; Pagès Editors, Lleida

³ "La matriz del paisaje. Funciones ecológicas y territoriales", en Folch, R. coord. (2003): *El territorio como sistema. Conceptos y herramientas de ordenación*; CUIIMB/Centre Ernest Lluch/Diputació de Barcelona, Barcelona

El model proposat pretén incloure nuclis urbanitzats (per a ús residencial i industrial) en el LIC "Serres de Mariola i Carrascal de la Font Roja" i en la ZEPA "Serres de Mariola i de la Font Roja", la qual cosa comportaria un impacte inacceptable en la coherència i integritat de la Xarxa Natura 2000.

No hem d'oblidar que els terrenys inclosos en aquest LIC i ZEPA són hàbitats en bona part humanitzats, l'interés biològic, ecològic i paisatgístic dels quals està en bona part lligat a les activitats humanes tradicionals; és el cas dels sistemes agraris reticulats i els cultius de secà. Les àrees agrícoles del LIC/ZEPA que envolten i penetren en els dos parcs naturals funcionen com a matriu del paisatge, en el sentit que li atribueix el doctor en Biologia i catedràtic d'Ecologia Ferran Rodà⁴:

"La matriz del paisaje tiene un peso decisivo en el funcionamiento ecológico del territorio y en la calidad del mismo, tanto desde un punto de vista biológico como social. Por definición, la matriz acostumbra a representar la mayor parte del territorio. Por lo tanto, aquello que sucede en la matriz y la manera como la tratamos afecta a una gran superficie y reverbera también sobre los otros elementos del paisaje (teselas y corredores). La matriz sustenta la mayor parte de los servicios ecológicos que puede generar un territorio. Además suministra o puede suministrar hábitats extensos para muchos organismos.

[...] Por lo general, la matriz del paisaje no sólo aloja una biodiversidad de considerable interés y contribuye a mantener la de las teselas [unitats més petites i singulars] y corredores, sino que realiza otras funciones ecológicas esenciales, como la destoxificación de contaminantes —tales como los aplicados a los suelos agrícolas o que se depositan desde la atmósfera—, el control de la erosión, la regulación hidrológica, etc. "

Per això, un dels objectius de la Xarxa Natura 2000 és el manteniment dels aprofitaments tradicionals⁵:

"...los valores naturales que hoy poseen dichas áreas [les que formen part de la Xarxa Natura 2000] son en muchos casos fruto del aprovechamiento realizado, por lo que no sólo es recomendable sino necesario mantener este aprovechamiento tradicional. Por lo tanto, uno de los fines de la Red es, o debe ser, que los aprovechamientos tradicionales se sigan llevando a cabo.

---

⁴ Op. cit.

⁵ GUIL, F. i MORENO-OPO, R. (Coords.) 2007: *Catálogo de buenas prácticas para la gestión del hábitat en Red Natura 2000: bosque y matorral mediterráneos. Una propuesta de actuaciones financiables en Red Natura 2000*; Fundación CBD-Hábitat, Madrid

[...]

Y es que muchas especies amenazadas dependen de una buena gestión agrosilvopastoral. La realización de buenas prácticas permite la preservación no sólo de especies que tradicionalmente se han considerado vinculadas a los agrosistemas, como por ejemplo la avutarda, sino de muchas otras."

Justament l'abandó dels cultius de secà, la construcció d'infraestructures i la urbanització creixent dels espais agrícoles són causes importants en el declivi de nombroses espècies protegides.

Quant a les aus, hem d'insistir que s'entén per hàbitat no sols el lloc on aquestes nidifiquen, sinó també les àrees de caça i campeig. Considerem, per tant, que una planificació urbanística com la que es pretén entra en clara contradicció amb els objectius de conservació de l'avifauna d'aquesta ZEPA, principalment —però no sols— pel que fa a l'àguila de panxa blanca.

Les zones agrícoles del LIC i la ZEPA són també una àrea d'alimentació per a espècies del ordre dels mamífers: fagina (*Martes foina*), gat salvatge (*Felis sylvestris*), geneta (*Genetta genetta*), teixó (*Meles meles*), mostela (*Mustela nivalis*) i rabosa (*Vulpes vulpes*), etc. Per descomptat, la reducció de les zones agrícoles també afectaria negativament les poblacions de rosegadors, recurs tròfic de rapinyaires nocturnes com ara l'òliba (*Tyto alba*), el brúfol (*Bubo bubo*), el gamarús (*Strix aluco*) i el xot (*Athene noctua*).

Volem recordar, per acabar aquest punt, que des de l'entrada en vigor de la Llei 8/2007, de sòl, només pot alterar-se la delimitació dels espais inclosos en la Xarxa Natura 2000 (reduint la seua superfície total o excloent-ne terrenys) quan així ho justifiquen els canvis provocats en els terrenys per la seua evolució natural, científicament demostrada (art. 13.4).

Quarta.- El model territorial proposat afecta molt negativament la connexió ecològica entre el parc naturals de la Serra de Mariola i el del Carrascal de la Font Roja; i entre aquest i les serres dels Plans i Rentonar —que es perllonguen cap a llevant fins al massís d'Aitana— i la Carrasqueta —que comunica amb tota l'extensió muntanyenca de la Foia de Castalla

Diverses actuacions incloses en el model territorial exposat tindrien una afecció molt greu en la connectivitat entre espais naturals, amb efectes que s'acumularien a les barreres i obstacles ja existents (autovia, carretera Alcoi-Banyeres i urbanitzacions de Montesol, Baradello, el Sergent i Barxell):

- les noves zones urbanitzables en la vall de la Canal (ampliació de la urbanització de l'Estepar i "parc empresarial" de la Canal) destrueixen un connector ambiental de primer ordre que permet els fluxos ecològics entre el conjunt format per les serres del Carrascal de la Font Roja i de Mariola, per una banda, i les serres dels Plans i Rentonar —que es perllonguen cap

a llevant fins al massís d'Aitana— i la Carrasqueta —que comunica amb tota l'extensió muntanyenca de la Foia de Castalla, per una altra banda;

- les urbanitzacions proposades en les valls de Polop i Barxell afectarien molt negativament una zona de connexió ecològica de primera magnitud, que serveix de nexa entre la serra del Carrascal de la Font Roja i la Serra de Mariola. Aquesta superfície de connexió pateix ja un greu procés de fragmentació, amb un important nivell d'ocupació urbanística del territori que constitueix una important barrera que aquestes actuacions incrementarien; així mateix, s'ha de valorar que es produiria un fort increment del trànsit motoritzat i una major freqüentació, que agreujaria l'efecte barrera causat per la carretera que comunica les localitats de Alcoi i Banyeres de Mariola (CV-795).

El autor dels documents pretén destruir els connectors ambientals i oferir com a moneda de canvi simples corredors que no poden substituir-los de cap manera.

Les conclusions del Dr. Ferran Rodà sobre la connectivitat ecològica són molt aclaridores⁶:

"Los conectores ecológicos, de anchura kilométrica, son mucho más adecuados que los corredores biológicos estrechos, porque son territorialmente potentes, contienen hábitats variados y soportan múltiples flujos biológicos y abióticos. [...] Las políticas sectoriales (agricultura, transporte, urbanismo, etc.) deben valorar los bienes y servicios ecológicos que generan la matriz y los conectores ecológicos y actuar de manera compatible con estas funciones.

[...]

Las discusiones y análisis sobre la conectividad ecológica se reducen demasiado a menudo a la conectividad biológica, y en un caso aún más extremo esta última se restringe hasta circunscribirla sólo a los pasos de fauna. [...] La conectividad ecológica implica más cosas que la conectividad biológica. Buena parte de los flujos que constituyen el funcionamiento del paisaje y que hace falta mantener o, si es necesario, modificar, no son de carácter biótico sino abiótico: flujos de energía adventicia, de aire, de agua, de nutrientes, de suelo, de sedimentos y de contaminantes. Por otra parte, la conectividad biológica implica más cosas que los pasos de fauna. Cuando se habla de conectividad biológica a menudo se centra la atención en los animales móviles, especialmente los vertebrados terrestres no voladores (anfibios, reptiles y mamíferos excluidos los murciélagos). Esta atención especial tiene razón de ser porque estos grupos de animales son

---

⁶ Op. cit.

especialmente vulnerables al efecto barrera de las infraestructuras.

No hay que olvidar, sin embargo, que las plantas o sus genes también se desplazan. Semillas, polen y esporas son transportados a mayor o menor distancia por el aire, por el agua o por los animales. Incluso cuando estos mecanismos de transporte están ausentes, las poblaciones de plantas pueden desplazarse a lo largo de generaciones —y las especies de plantas anuales tienen treinta veces más generaciones por unidad de tiempo que la especie humana— a base de germinar a unos cuantos centímetros o decímetros de la planta madre. Por lo tanto, es preciso evitar que las poblaciones de plantas y también las de invertebrados queden aisladas, no sólo las de vertebrados.

[...]

Un corredor biológico se puede definir como un elemento lineal del paisaje, de escasa anchura (métrica o decamétrica), y que es funcional para canalizar flujos de organismos y de genes que no se darían sin el corredor, o que tendrían lugar a una tasa muy inferior. De este modo, la existencia de corredores biológicos eficaces —que realmente sean utilizados por los organismos de interés— puede contribuir a evitar o paliar el aislamiento biológico entre poblaciones que ocupan diferentes teselas del paisaje. De todos modos, hace falta tener presente que corredores relativamente estrechos pueden: a) no ser utilizados por especies de animales que no vean satisfechos sus requerimientos de hábitat o de desplazamiento por las características del corredor; b) ser altamente vulnerables a perturbaciones que alteren su estructura o su continuidad.

El concepto de conector ecológico amplía el de corredor biológico en dos aspectos importantes: sus mayores dimensiones y su objetivo más general de permitir tanto los flujos abióticos como flujos bióticos diversos. Los conectores ecológicos son elementos del paisaje más o menos lineales, pero de anchura preferentemente quilométrica. Es decir, son mucho más potentes territorialmente que los típicos corredores biológicos. Esto les permite cumplir funciones que van más allá de las de un corredor estrecho:

- Su superficie es considerable. Por lo tanto, además de las funciones conectoras aportan hábitat que por sí mismo puede contribuir al mantenimiento de la biodiversidad local, incluyendo el mantenimiento de aquellas poblaciones que se pretende conectar.

- A diferencia de los corredores estrechos que están constituidos esencialmente por una sola clase de hábitat, los

conectores anchos acostumbran a ser multihábitat, lo cual los hace adecuados para una mayor variedad de organismos.

- En particular, los corredores estrechos están formados exclusivamente por hábitats de borde o de margen, porque carecen de anchura para que se den condiciones de interior de hábitat.

[...]

El concepto de corredor biológico ha cuajado entre los políticos y técnicos de los ámbitos territorial y urbanístico. Muchos proyectos actuales incorporan previsiones de corredores, más o menos sensatas, para mantener las conexiones biológicas, al menos pensando en la fauna vertebrada no voladora. Con frecuencia, no obstante, las propuestas de corredores biológicos son claramente insuficientes. Se proponen como corredores, por ejemplo, retazos de hábitat o arroyos secos y a menudo degradados. Estas propuestas parecen hechas de cara a la galería o para cubrir el expediente, con escasa consideración de la eficacia del corredor propuesto.

[...]

En este sentido, la manipulación de la idea de corredor biológico puede representar una coartada para el desarrollismo: «mantendremos un retazo precario para que pasen los animales, y desarrollaremos el resto».

[...]

Además, y desde un punto de vista biológico, no hay que olvidar que no puede existir un corredor biológico que sirva para todas las especies: lo que es un corredor para una especie, supone una barrera para otra. [...] En cambio, los conectores ecológicos por su amplitud y la inevitable heterogeneidad de ambientes que ésta comporta, no tienen por qué estar dirigidos a ninguna especie o especies particulares. Pueden prestar apoyo a las necesidades conectivas de una gran variedad de especies, tanto animales como vegetales, y también a otros procesos ecológicos abióticos. Además, aportan grandes extensiones de hábitats. Es decir, que un conector ecológico territorialmente potente hace las funciones de la matriz del paisaje."

Cinquena.- El model territorial pretén ocupar terrenys ambientalment molt valuosos amb habitatges de segona residència que anomena "turístics" i que res tenen a veure amb el turisme rural

En lloc d'apostar per un autèntic turisme rural de baix impacte ambiental (que crea llocs de treball estables i de qualitat sense depredar recursos naturals tan

fonamentals com ara l'aigua, el paisatge o la terra fèrtil), el model territorial pretén ocupar sòls ambientalment molt valuosos —la Canal, els Plans, Polop i Barxell— amb un pressuposte ús turístic que no és més que un ús urbanístic de segona residència.

Aquest residencialisme és un fenomen alié al sector turístic pròpiament dit, amb un reduït nivell de despesa en el sistema local i una generació de greus disfuncions en la prestació de serveis sanitaris, assistencials, de seguretat, educatius, etc.

Aquest model no s'ajusta a les directrius per al desenvolupament d'activitats turístiques del PORN de Mariola (annex V), que estableix que *"s'ha de fomentar la creació de places turístiques en els nuclis urbans mitjançant la transformació d'habitatges desocupats en hotels, pensions o hostals"*. En consonància, les directrius de política urbanística i habitatge disposen que *"el creixement urbanístic dels municipis s'ha de realitzar sobre els terrenys de menor valor natural i cultural"* i que *"la política de l'habitatge s'ha d'orientar a resoldre el dèficit de l'oferta d'habitatges per a allotjament turístic en els nuclis urbans; i a proporcionar els mitjans tècnics i econòmics per a resoldre les dificultats que plantegen els elevats costos econòmics per a la rehabilitació d'habitatges."*

En la mateixa línia es pronuncia l'article 34.5 del Pla Rector d'Ús i Gestió de la serra de Mariola.

Sisena.- La ubicació de nou sòl urbanitzable (tant industrial com residencial) en la partida de la Canal és inacceptable ja que comporta un risc hidrològic inadmissible, que compromet la seguretat hidrològica i sanitària de la població

La principal font de subministrament d'aigua potable de la població d'Alcoi són els pous del Molinar, que s'alimenten de l'anomenat aquífer del Molinar, que forma part de sistema hidrogeològic Barrancons-Carrasqueta.

L'aportació d'aquestos pous al conjunt del subministrament és superior al 70%. Constitueixen, doncs, un recurs hidrològic que pot ser qualificat sense exageració com a vital per a Alcoi, atés que la situació de la ciutat en la capçalera de la conca del Serpis fa que no hi haja cap alternativa de captació d'aigua potable en les quantitats necessàries per al proveïment de la ciutat.

Aquest és un dels principals motius pels quals l'*Estudio de localización y minimización ambiental de una nueva zona industrial del término municipal de Alcoi* —realitzat per la consultora Gea-21 per encàrrec de l'Ajuntament d'Alcoi— va descartar categòricament la zona de la Canal com a àrea industrial.

Segons les conclusions d'aquest estudi,

"En el terreno hidrogeológico, y particularmente en lo que se refiere a la protección de los acuíferos, la zona de La Canal presenta una situación de riesgo que ha sido minuciosa y

reiteradamente estudiada a lo largo del estudio, incluyendo varias visitas sobre el terreno, la revisión de toda la documentación existente en Alcoi, Valencia y Madrid acerca de este problema, y la consulta a varios especialistas conocedores de la hidrogeología de la zona, e incluso de este problema en particular. La situación se hace extensiva también a la zona de Regadiu.

Toda la superficie de La Canal se sitúa sobre el acuífero de Carrasqueta-Barrancones, que es el que alimenta el manantial y los pozos de El Molinar. Este recurso hidrológico puede ser calificado sin exageración como vital para Alcoi, pues dada la ubicación de Alcoi en la cabecera de la cuenca del Serpis, no existe ninguna alternativa de captación de agua potable en las cantidades necesarias para el abastecimiento de la ciudad.

Los análisis realizados demuestran que, si bien la superficie de La Canal descansa sobre una gruesa capa de margas y arcillas bastante impermeables, bajo las cuales se encuentra el acuífero, esta protección desaparece por completo en la zona de desagüe del valle por el Barranc de la Batalla. En efecto, en el río Molinar, desde el puente que da acceso a la urbanización de El Estepar hasta las antiguas fábricas del Molinar, esto es, a lo largo de todo el tramo de cauce que corre por el Barranc de la Batalla, las calizas afloran a la superficie, sin que exista la capa protectora de margas y arcillas. En este tramo, el acuífero carece de toda protección, ya que el cauce del río corre directamente sobre las propias calizas que albergan el acuífero, las cuales presentan una estructura muy karstificada, esto es, altamente fragmentada y permeable.

Esto significa que cuando las aguas superficiales de escorrentía provenientes del valle de La Canal llegan al Barranc de la Batalla, entran directamente en contacto con el acuífero a través del lecho del río, aguas arriba de las tomas de El Molinar. El lecho del Barranc de la Batalla actúa como una especie de sumidero de las aguas procedentes del valle de la Canal.

En consecuencia, si las aguas de escorrentía que proceden del valle de La Canal arrastrasen contaminantes, ya sean de origen agrario, residencial, industrial o de transporte, éstos alcanzarían el acuífero. Asimismo, si en La Canal se realizase cualquier actividad que supusiera la implantación de un sistema completo de abastecimiento, incluyendo la correspondiente planta de depuración, cuando las aguas residuales depuradas se vertiesen al río, al llegar al Barranc de la Batalla se infiltrarían directamente hasta el acuífero.

En los análisis realizados, el riesgo hidrológico asociado a esta situación se ha calificado como inadmisibles, puesto que compromete la seguridad hidrológica y sanitaria de la población de Alcoi. Además, se trata de un tipo de riesgo que no es técnicamente minimizable en grado suficiente para garantizar la mencionada seguridad hidrológica y sanitaria.

En efecto, en la práctica hidrológica habitual en ningún caso es admisible que el efluente de una depuradora de aguas residuales vaya a parar directamente a un acuífero de aguas potables. Esta eventualidad es aún mucho menos admisible cuando se trata de aguas residuales industriales.

Además, dada la extrema vulnerabilidad del acuífero en el tramo del Barranc de la Batalla, también se debería impedir que las aguas pluviales procedentes del hipotético polígono industrial entrasen en contacto con el acuífero. Estas aguas pluviales podrían arrastrar materiales tóxicos almacenados en el exterior de las naves, derrames accidentales de productos tóxicos, fugas debidas al envejecimiento de depósitos, etc.... De hecho, este riesgo está reconocido explícitamente en el proyecto de autovía del tramo del Barranc de la Batalla, cuyo estudio de impacto ambiental señala la vulnerabilidad del acuífero, y exige la implantación de drenajes especialmente diseñados para canalizar las aguas de escorrentía de la autovía hasta aguas abajo del Barranc de la Batalla.

Para evitar que las aguas pluviales y los vertidos de depuración del hipotético polígono alcancen el lecho del Barranc de la Batalla, garantizando así la protección del acuífero, existen tres alternativas:

- Descargar las aguas depuradas hacia la vertiente del municipio de Ibi.*
- Tender un colector de desagüe a lo largo de todo el Barranc de la Batalla, hasta aguas abajo de El Molinar.*
- Impermeabilizar el cauce del río a lo largo de todo el Barranc de la Batalla.*

Apenas es necesario señalar lo difícil que sería implantar cualquiera de estas tres soluciones, ya sea por la previsible oposición de otros municipios, o por el extremo impacto ambiental que se generaría sobre un río enclavado en un espacio protegido, impacto que podría ser equivalente a la desaparición del propio río."

En octubre de 2005 va finalitzar un estudi del Departament de Ciències de la Terra de la Universitat de les Illes Balears titulat *Anàlisi hidrogeològica i estructural de la zona de recàrrega de l'aquífer del Molinar (Alcoi)*; aquest treball va estar realitzat per Antoni Rodríguez Perea i Bernadí Gelabert Ferrer, doctors en geologia i hidrogeòlegs especialitzats en aquífers càrstics.

Aquest nou estudi analitza els treballs anteriors sobre la Canal i, encara que en la majoria dels casos en confirma les dades obtingudes, detecta que la major part d'aquests estudis desconeixen o no valoren suficientment la complexitat estructural de la Canal. En aquest sentit, l'estudi de la UIB aporta novetats importants, sobretot pel que fa a la **presència de fractures verticals en la Canal, per on s'infiltra a l'aquífer les aigües d'escorrentia**. Segons l'estudi, **aquesta fracturació fa encara més inacceptable la ubicació d'infraestructures urbanes intensives, industrials o no, en la zona de la Canal**.

La fracturació detectada en la Canal —que es produeix en les margues i margocalcàries del miocé superior— és important a efectes pràctics, ja que quan el barranc del Regall travessa aquests materials presenta diversos engolidors, punts on l'escorrentia superficial s'infiltra en la seua totalitat en moments d'avingudes petites i mitjanes. Els engolidors que s'han localitzat, immediats a la zona que es pretén destinar a ús industrial, es troben a una distància de 3,5 km de la font del Molinar. Segons les característiques de l'aquífer del Molinar, un contaminant tardaria en arribar a la font del Molinar des d'aquests engolidors entre 2 i 10 dies (segons la velocitat de circulació de l'aigua, que és major quan el flux és elevat).

Així mateix, l'anàlisi de la microfracturació demostra la presència de noves direccions de fracturació a escales menors que afavoririen encara més la infiltració vertical.

En definitiva, si el risc conegut de contaminació de l'aquífer del Molinar per escorrentia ja era molt elevat, aquest treball ens permet conèixer que el risc encara és molt superior a causa de la importància de la transmissivitat vertical —per la fracturació—, que posa en contacte de manera quasi directa les aigües superficials de la zona amb l'aquífer.

El fet és que **tots els informes realitzats sobre els risc de contaminació de l'aquífer de la Canal n'han confirmat l'extrema vulnerabilitat** per la qual cosa la Confederació Hidrogràfica del Xúquer exigeix que no hi haja cap abocament que pugui arribar al barranc de la Batalla.

Però la impossibilitat de minimitzar els riscos de contaminació en el cas d'instal·lar activitats industrials en la partida de la Canal —ja argumentada en l'estudi de Gea21— ha estat confirmada per l'esmentat estudi de la Universitat de les Illes Balears (les negretes són nostres):

"Sense cap dubte, el major risc de la ubicació d'un polígon industrial i de serveis a la zona de la Canal gravita sobre el proveïment d'Alcoi.

*A les dificultats de garantir un abocament zero a la xarxa d'aigües superficials que requereix una dotació d'infraestructures **inversemblant**, s'hauria d'afegir, com una espasa de Damocles, les dificultats per no afectar a un aquífer com el del Molinar que representa l'única garantia de proveïment de la ciutat d'Alcoi. El control sobre l'activitat industrial o de serveis hauria d'ésser exhaustiu.*

És una evidència la no visibilitat de les aigües subterrànies, però aquesta afirmació conté en ella mateixa la extrema dificultat del seu control. Quins mecanismes s'haurien d'implementar per a garantir que en un polígon industrial i de serveis construït damunt d'un aquífer càrstic no se produeixi cap abocament que posi en perill la salut i potser la vida, de milers de persones? Resulta difícil imaginar el control necessari per garantir la innocuïtat dels processos industrials, de les maquinàries i de les matèries primeres, en eixir i entrar de les naus. Cal demanar-se quins tipus de mecanismes permetrien assegurar que per negligència o mala fe mai podria produir-se un abocament incontrolat al subsòl. Com hauria de garantir-se la formació dels treballadors del polígon perquè no fos per ignorància?

De ben segur que no hi altra resposta que afirmar que resulta del tot inacceptable que una infraestructura d'aquest tipus pugui construir-se en un lloc com aquest."

[...]

"Un dels primers estudis encomanats per l'Ajuntament d'Alcoi analitza, de forma molt exhaustiva, les necessitats de sòl industrial del municipi i les confronta amb les possibles ubicacions, entre d'altres la Canal. A les seves conclusions queden prou definides les avantatges i els inconvenients de fins a tres ubicacions. El resultat de l'estudi descarta les alternatives de la carretera de Banyeres i de la Canal i considera com a més idònia una tercera ubicació als voltants d'Alcoi.

En reflexionar sobre l'alternativa de la Canal, i després d'avaluar els impactes sobre el recurs hídric que proveeix a la ciutat d'Alcoi, manifesta, no sols que el risc de contaminació compromet la seguretat hidrològica i sanitària de la població, sinó que el qualifica d'inadmissible. Afirmar a més, que no existeixen alternatives tecnològiques viables per minimitzar el risc.

Existeixen doncs, alternatives efectives i resulta per tant sorprenent que se segueixi insistint en la ubicació inicial. Les dades tant estructurals com hidrogeològiques que se presenten en el present estudi confirmen aquesta primera anàlisi i ratifiquen el caràcter inadmissible i no minimitzable de la ubicació de la Canal."

L'estudi de l'UIB, després d'analitzar les mesures correctores que es plantejaven en la proposta de perímetre de protecció del Molinar, considera que l'abocament zero és una quimera:

"L'aïllament hídric d'un polígon industrial i de serveis és més aviat una quimera que una condició assolible per molts esforços puguin fer-se per aconseguir-ho. En efecte, la complexitat de les instal·lacions industrials, la privacitat dels magatzems i dels processos que en ells se duen, la mobilitat dels productes que en ells s'emmagatzemen fan que el control real sobre els productes potencialment contaminants sigui molt baix. Així, no pot garantir-se el seu segellat hídric més que sobre els projectes i fins i tot, pensem que, si se fan seriosament, tampoc els projectes ho poden garantir. En definitiva la possibilitat que un polígon industrial i de serveis sigui estanc hídricament resulta tan baixa que es pot considerar nul·la."

i conclou que

"Les mesures proposades per minvar el risc avaluat són, en la gran majoria dels casos, simplement inaplicables."

Considerem, en conseqüència, que la garantia hidrològica i sanitària de la nostra ciutat exigeix que tota l'àrea de la Canal siga classificada com a sòl no urbanitzable de protecció especial.

Així mateix, recordem que un dels fonaments de la política territorial de la Generalitat Valenciana per al desenvolupament sostenible és la implantació de les infraestructures necessàries amb criteris de qualitat, economia i eficiència. Aquest criteri contrasta amb la lleugeresa amb la qual el concert previ proposa situar sòl industrial en la Canal, sense presentar cap càlcul de les inversions extraordinàries que s'haurien de destinar a la construcció i el manteniment de les infraestructures necessàries —segons la proposta de perímetre de protecció elaborada per la consultora EVREN per encàrrec de l'Ajuntament— per a minimitzar el risc del polígon (i que, al capdavall, serien insuficients per a garantir la seguretat de l'aqüífer, com ja ha confirmat l'estudi de l'UIB).

Setena.- En la documentació exposada no figura cap anàlisi ni avaluació de la demanda real de sòl industrial, ni dels requisits concrets del sòl demandat; tampoc no s'estudien alternatives d'ubicació de sòl industrial.

Ni en la memòria informativa, ni en la justificativa del concert previ figura cap anàlisi de la demandareal de sòl industrial. Aquesta mancança és totalment insòlita en un treball d'aquestes característiques, ja que impossibilita qualsevol planificació rigorosa.

Així, ens trobem que, sense conèixer amb detall la demanda existent, es pretén destinar a nou sòl industrial una superfície de quasi dos milions de m², a costa en la seua major part de terrenys protegits inclosos en la Xarxa Natura 2000.

Cal dir que l'única avaluació existent sobre demanda real de sòl industrial, realitzada a partir d'una enquesta al sector empresarial, és la que inclou el ja esmentat estudi de Gea21.

Segons els resultats bàsics d'aquesta enquesta, realitzada en 1999:

- *La demanda neta de suelo industrial expresada por las empresas industriales radicadas en Alcoi se ha estimado en unos 740.000 m2. En el balance realizado no se ha contabilizado el suelo vacante en la actualidad, que se ha evaluado en algo más de 100.000 m2, y que se considera como la bolsa mínima de suelo industrial que debe permanecer disponible para asegurar una cierta movilidad industrial.*

Per tant, l'elecció de la Canal per a ubicar sòl industrial no es fonamenta en dades de cap tipus (ni tan sols s'avalua l'altíssim cost d'unes mesures correctores que, així i tot, no poden garantir la seguretat de l'aquífer); i, el que és pitjor, s'ignoren les conclusions d'estudis anteriors simplement perquè xoquen frontalment amb una decisió que ja havia pres el govern municipal abans d'iniciar aquest procés.

És més, en la memòria informativa i justificativa del concert previ no s'estudien alternatives a la Canal com a sòl industrial, mentre que l'estudi de Gea21 sí proposava una alternativa clara, sense riscos hidrològics, capaç de cobrir la demanda real de sòl industrial quantificada. En aquest sentit resulta sorprenent que una part de l'alternativa per a sòl industrial plantejada per Gea21 –la zona de Pagos– siga proposada en els documents del concert previ com a sòl residencial, tancant la porta a una possible destinació futura industrial.

Tampoc no es té en compte la possibilitat de donar una solució comarcal per a agrupar les indústries del ram de l'aigua del sector tèxtil, que ampliaria el marge de maniobra per a fer front a eventuais increments de la demanda de sòl derivats de tendències no previsible des de la perspectiva actual, ja que no sols es desviarien cap al polígon comarcal especialitzat les noves demandes de sòl en aquest sector, sinó que les indústries actualment localitzades a Alcoi podrien complir de manera molt més econòmica les exigències mediambientals en el nou polígon que en les seues localitzacions actuals. Així es reduiria la bossa de demanda de sòl i s'incrementaria el sòl alliberat, ampliant el marge de maniobra per a la política de sòl industrial a Alcoi.

Huitena.- La documentació exposada manca d'una avaluació dels recursos hídrics disponibles en la ciutat, informació que és la mínima necessària per a poder dur a terme una planificació urbanística i territorial que no comporte una sobreexplotació de les aigües subterrànies

L'exagerat creixement del sòl urbanitzable residencial que proposa la documentació del concert previ comportaria un important increment del consum d'aigua potable, sobretot en els casos d'urbanitzacions amb una tipologia de baixa densitat (per exemple, cases unifamiliars); el reg del camp

o camps de golf augmentaria encara més la pressió sobre els aqüífers, ja que la salinitat de les aigües procedents de la depuració terciària dels Algars fa que no siguin aptes per al reg (a menys que es barregen il·legalment amb aigües subterrànies).

A pesar d'això, en la documentació exposada no es quantifica quin seria el consum d'aigua en el cas que es dugueren a terme les previsions d'aquest model territorial, i ni tan sols s'analitza quina és la disponibilitat de recursos hídrics d'Alcoi.

Cal dir que a hores d'ara les dades disponibles indiquen la impossibilitat d'augmentar les extraccions d'aigua del sistema hidrogeològic Barrancons-Carrasqueta, del qual forma part l'aqüífer del Molinar.

Ja l'estudi de la Diputació Provincial d'Alacant titulat "Actualización del Balance Hídrico en el Acuífero Barrancones. Simulación de su evolución ante distintas hipótesis de explotación", de l'any 2000, s'advertia (pàg. 64) que "... las explotaciones anuales previstas [amb les concessions en tràmit, com ara la del nou pou de Forminyà, ja aprovada] serán de 7,72 Hm cúbicos, muy similares a los recursos del acuífero 7,9 Hm cúbicos...". Amb un excedent de només 0,18 hm³ malament es pot suministrar aigua a una població que els documents del model territorial "imaginen" que augmentarà en 20.000 noves persones (tot i que en realitat es preveu la construcció de 22.000 nous habitatges, que correspondrien a 44.000 habitants més).

L'estudi de la Universitat de les Illes Balears ja citat també fa referència a la sobreexplotació de l'aqüífer del Molinar quan estudia quines possibilitats de subministrament d'aigües tindria un polígon en la Canal. La seua conclusió és clara:

"el proveïment d'Alcoi ja esgota, en escriu, els seus recursos. Pot afirmar-se que en les darreres dècades aquest aqüífer ha estat sobreexplotat, i per tant difícilment pot imaginar-se una renúncia de l'Ajuntament d'Alcoi als seus cabals en benefici d'aquesta zona industrial. No es creu tampoc possible una substitució de l'aigua necessària per al polígon per recursos aliens, bé sigui d'aqüífers veïnats o d'altres procedències, i per tant caldria esbrinar d'on podria efectuar-se el seu proveïment."

Així mateix, l'evolució durant els darrers anys dels nivells freàtics del pous de Barxell i del Barranc del Cint mostren que estan practicament a límit de les seues possibilitats d'explotació.

El total d'aigua subministrada a la xarxa municipal d'aigua potable d'Alcoi pels diferents aqüífers i fonts va ser de 6.813 hm³ l'any 2003 i de 6.817hm³ l'any 2004. Per tal com una bona part del creixement urbanístic que es proposa es preveu que siga mitjançant habitatges unifamiliars, això comportaria un increment del consum d'aigua per habitant. No seria per tant desgavellat calcular que el nou increment de població del 32% podria suposar un augment del consum d'aigua del 30%, cosa que exigiria disposar d'almenys 2 hm³ addicionals.

És inacceptable una proposta de model territorial que no té en compte per a res que els recursos naturals no són infinits.

Per altra banda, cal tenir en compte que un dels efectes del canvi climàtic a l'Estat espanyol és una reducció significativa de la precipitació —que comporta una disminució de les aportacions hídriques— i l'augment de l'evaporació; com a conseqüència es produirà una major demanda en els sistemes de regadiu i de refrigeració industrial [Principales Conclusiones de la Evaluación Preliminar de los Impactos en España por Efecto del Cambio Climático.- J.M. Moreno Rodriguez (director-coordinador).- Oficina Española del Cambio Climático.- Madrid, 2005].

Novena.- El model territorial proposa una utilització irracional i balafiadora del sòl que respon a interessos especulatius

Una de les bases de la política territorial valenciana per a la sostenibilitat és la proporcionada ocupació del sòl pels creixements urbans i infraestructures, procurant un òptim desenrotllament amb la menor ocupació del sòl (art. 2.3.e de la LOTPP).

Mentre que segons la disposició addicional del Reglament d'ordenació i gestió territorial i urbanística es considera població potencial l'estimada a partir de les dades de creixement natural i immigració registrats durant els últims deu anys en un municipi, la memòria informativa del concert previ no incorpora les dades més recents (de 2006), les quals palesen que no hi ha cap tendència de creixement, sinó que la situació real és d'estabilitat.

Les dades del Institut Nacional d'Estadística disponibles són les següents:

1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
60.921	60.476	60.476	60.423	60.288	60.465	60.036	60.532	60.931	60.590

Així, amb la incorporació de les dades de 2006, es comprova que les referències a un "incipiente remonte que permite mirar con cierta esperanza al futuro" no tenen cap fonament. Com tampoc té cap sentit planificar sobre la base d'una "conjectura imaginada" de 80.000 habitants, molt allunyada de la realitat del municipi.

El PGOU de 1989 classificava nou sou urbanitzable per a una població prevista de 80.000 habitants. Tot i que les previsions de creixement demogràfic no s'han vist confirmades⁷ —sinó tot el contrari—, que encara no s'han urbanitzat algunes de les seues unitats i que, a més, s'han reclassificat com a urbanitzables superfícies importants de sòl rústic (sector 1 de la Solana de Serelles; actuació del Castellar)

---

⁷ De fet, entre els anys 1989 i 2006 la població s'ha reduït en uns 5.000 habitants. La davallada ha sigut contínua fins a l'any 2003, a partir del qual les xifres de població s'han estabilitzat com a conseqüència de la important immigració rebuda (que la memòria tracta absurdament de minimitzar).

i requalificat com a residencials terrenys d'ús industrial (l'Estambrera, el Serpis, Bufort), el model territorial pretén un creixement fora de tota mesura del sòl urbanitzable.

Cal dir també que el nombre d'habitatges desocupats és elevat (7.173, segons el *Censo de Población y Viviendas 2001*, de les quals un 69,58% estaven en bon estat i només un 6,06% en estat ruïnós). Ja l'estudi *Los centros históricos en las Comarcas Centrales Valencianas*, que formava part del projecte CONCERCOST, finançat per la Comissió Europea, advertia:

"Poniendo en relación el total de viviendas con la población de Alcoi, queda de manifiesto que, aunque no tenemos cifras de otros años para realizar una comparación evolutiva en el tiempo, la dotación de viviendas ha crecido por encima de las necesidades de la población residente."

Menyspreant aquesta realitat i sense cap justificació sòlida i objectiva, el redactor dels documents del concert previ s'entesta a incorporar al procés urbanitzador una quantitat desmesurada de sòl, que representa més un 60% de l'actual sòl urbà i urbanitzable (la qual cosa duplica el límit de consum de sòl establert pel ROGTU). I tot això en una situació d'estabilitat demogràfica i a costa en bona part d'espais naturals protegits (àrees d'amortiment d'impactes de parcs naturals, ZEPA i LIC) i d'alt valor ambiental i de protecció d'aqüífers (vall de la Canal). Malgrat aquestes dades, el redactor del projecte s'atreveix a parlar de *"lo exiguo del crecimiento previsto"*.

Es tracta, sens dubte, d'un autèntic balafament de sòl (un insubstituïble capital natural, cada volta més escàs) que representa una irresponsabilitat per al futur, en impedir que s'hi puguin mantindre els usos actuals o que s'hi implanten altres activitats compatibles amb els seus valors que puguin resultar realment beneficioses per al conjunt de la ciutat.

Considerem que la irracionalitat d'aquestes pretensions només obeeix a les enormes pressions urbanitzadores de caràcter especulatiu, que busquen condicionar la política urbanística local. Com bé explica José Manuel Naredo, doctor en Economia i professor Ad Honorem de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Madrid:

"Nos encontramos con un potente grupo de intereses económicos que sigue presionando a favor del crecimiento urbano al ser su principal negocio la construcción de obra nueva: la clave del negocio de la promoción inmobiliaria pasa por comprar barato suelo rústico o protegido y conseguir recalificarlo para aumentar su edificabilidad y venderlo caro."

[...]

Las Administraciones deberían de caer en la cuenta de la sinrazón ecológica y económica de esta situación, en vez de seguir alimentando un crecimiento físico que acabará redundando en contra de la sociedad. Pues el presente boom inmobiliario, al tener un alto componente especulativo, se acabará desinflando y dejará

*tras de sí, además de daños ecológicos, paisajísticos, etc, un patrimonio inmobiliario sobredimensionado [...] difícil de conservar.*⁸

En aquest punt també ens sembla oportú apuntar que la inversió al País Valencià no ha parat de créixer, però que s'ha dirigit cap al sector de la construcció en detriment de la resta de sectors, cosa que es tradueix en un descens sistemàtic de la indústria tradicional (tèxtil, calçat, moble...), la qual ha patit l'efecte de la descapitalització. Gran part dels habitatges construïts en els últims anys —no menys d'un 40%— s'ha comprat com a inversió "especulativa" perquè era, fins fa poc, un actiu més rendible que altres (els valor borsaris, per exemple).⁹

Recordem que la memòria informativa registra en els últims anys una caiguda en la inversió industrial a Alcoi en comparació amb la dècada dels 90.

Desena.- El model territorial promou la demolició massiva d'habitatges en lloc de la rehabilitació i millora del patrimoni construït

En lloc de promoure una política coherent de rehabilitació i millora contínua del patrimoni construït —limitant la reconstrucció als edificis realment ruïnosa—, el model propugna una política balafadora i irracional d'enderrocament massiu dels edificis que tinguen més de 50 anys. I tot això basant-se en una simple pressumpció d'obsolescència que no concorda amb les dades recollides en el *Censo de Edificios y Viviendas 2001*, de l'Institut Nacional d'Estadística:

EDIFICIOS D'ALCOI DESTINATS PRINCIPALMENT A HABITATGE SEGONS L'ESTAT DE L'EDIFICI

TOTAL		Ruïnós		Dolent		Deficient		Bo	
100,00%	6023	2,57%	155	3,17%	191	8,53%	514	85,72%	5163

La proposta d'enderrocar (en el seu argot, "renovar") entre el 43 i el 62% dels habitatges d'Alcoi ens sembla una autèntica aberració, que denota un desdeny absolut cap a l'ús racional dels recursos naturals i, a més, contrari a la base establida en l'art. 2.3.b) de la LOTPP.

Les implicacions per a la sostenibilitat de les activitats de la construcció (i de la demolició) són de primer ordre:

"Particular mención requiere, en relación con la sostenibilidad, la actividad de la construcción. Esta actividad es la que mayor tonelaje mueve en recursos (materiales de construcción) y en residuos (inertes), después del

⁸ NAREDO, J.M.: *Instrumentos para paliar la insostenibilidad de los sistemas urbanos*; Biblioteca Ciudades para un Futuro Más Sostenible, Madrid, 2002 (<http://habitat.aq.upm.es/boletin/n24/ajnar.html>)

⁹ Vg. BONO, E. – GARCIA, E.: "La societat valenciana i el seu medi ambient" i BONO, E. – DIAGO, M.: "Economia i ecoeficiència energètica al País Valencià" en *Llibre verd del territori valencià*; Escola Valenciana, València, 2006

abastecimiento (y el vertido) de agua. Además es la que más condiciona la evolución de los sistemas urbanos y su comportamiento físico para asegurar su habitabilidad y funcionalidad (con la ayuda del transporte, el otro gran consumidor de energía y causante del deterioro ambiental). El registro y el adecuado control de los flujos ligados a la actividad de construcción (por ejemplo, venta de cemento u otros materiales, vertido de escombros...) se revela así un indicador importante de la sensibilidad ambiental de los gestores municipales, junto con la atención que se presta a la calidad y a la conservación del patrimonio construido.

Recordemos que España es el país de la Unión Europea que ha destruido una mayor proporción de su patrimonio inmobiliario. [...] En efecto, España se ha caracterizado por tener una tasa de 'mortalidad' (por demolición o ruina) de edificios y viviendas muy superior a las de los otros países europeos. España tiene así el patrimonio inmobiliario más renovado de toda la Unión Europea: su porcentaje de viviendas anteriores a 1940 es menor, incluso, que el de Alemania, que quedó destruida por la Segunda Guerra Mundial, lo que indica que el desarrollo económico ha sido, en proporción, más destructivo del patrimonio inmobiliario en España de lo que lo fue la Guerra Mundial en Alemania. Por otra parte, España es también el país que tiene mayor porcentaje tanto de viviendas secundarias como de viviendas desocupadas: sólo el 56% de las viviendas construidas entre 1981 y 1991 eran en este último año viviendas principales, siendo el 43% restante secundarias o desocupadas. En los últimos tiempos habrá aumentado probablemente este porcentaje, habida cuenta que el elevado ritmo de construcción de nuevas viviendas contrasta con el estancamiento demográfico. Mientras prosigan paralelamente los intensos procesos de ruina y demolición del patrimonio construido y de construcción de obra nueva, resulta una burla hablar de buenas prácticas en favor de la sostenibilidad. En mi opinión, el actual estancamiento demográfico ofrece una oportunidad sin precedentes para reducir los daños ecológicos ocasionados por la expansión urbanizadora: está pidiendo a voces la reconversión de una política inmobiliaria hasta ahora centrada en fomentar la construcción de obra nueva, hacia otra que fomente la rehabilitación, reconversión y reutilización del patrimonio ya construido. Por lo tanto, otro punto a cuidar en el protocolo de mínimos encargado de definir las condiciones básicas sobre las que deben asentarse los proyectos municipales de buenas prácticas en favor de la sostenibilidad, es que se ocupe de registrar y asegurar el adecuado mantenimiento de los edificios, además de promover la rehabilitación y reutilización del patrimonio

inmobiliario desocupado antes de conceder licencias de obra nueva.

[...]

Las administraciones, a todos los niveles, deberían de cambiar ya el punto de mira de sus políticas desde el apoyo generalizado a la construcción de obra nueva hacia la conservación y gestión de lo ya construido: con una población estable o incluso en regresión llegará un momento en el que la actividad del sector apunte sobre todo hacia la conservación, rehabilitación[36] y readaptación del patrimonio inmobiliario, quedando como algo excepcional la construcción de obra nueva, al revés de lo que hasta ahora ha venido pasando. Lo cual, en principio, no tiene por qué ser socialmente traumático: la rehabilitación y readaptación del patrimonio construido requiere, por lo general, más mano de obra que la construcción de obra nueva y ocasiona menos daños ecológicos y menos consumo de territorio. El problema estriba en que la conservación y reutilización de los inmuebles recorta seriamente la principal baza del negocio inmobiliario antes descrita: la de comprar barato suelo rústico o protegido y conseguir recalificarlo después para venderlo caro a base aumentar su edificabilidad, dejando a sus nuevos propietarios la tarea de conservarlo."¹⁰

El redactor del concert previ pretén justificar aquesta demolició massiva amb l'excusa de millorar les condicions ambientals de la ciutat, ignorant que no és la configuració dels carrers la causa dels problemes ambientals urbans, sinó, sobretot, l'excessiva utilització del vehicle privat. Paradoxalment, com veurem, la expansió de la ciutat amb la creació de noves urbanitzacions allunyades del nucli urbà forçaria un increment encara major de la mobilitat motoritzada i dels seus problemes associats: contaminació, soroll, excessiva ocupació dels carrers, emissions de gasos d'efecte hivernacle, sinistralitat, etc.

Onzena.- El model territorial que proposa el concert previ trenca amb el model de ciutat compacta actual, agreujant la insostenibilitat ambiental del sistema urbà

Alcoi es caracteritza urbanísticament pel seu caràcter de ciutat compacta, amb una densitat d'ocupació mitjana-alta i on els barris mantenen el seu caràcter multifuncional. Una dada significativa és el baix percentatge de població que resideix fora del nucli urbà consolidat (2% segons l'estudi *Alcoi: cap a una mobilitat sostenible*, realitzat en 2001 per OTM Consultors, per encàrrec de l'Ajuntament d'Alcoi).

L'*Auditoria ambiental municipal* reconeix l'important paper del model territorial establert pel PGOU vigent pel que fa al manteniment d'Alcoi com a ciutat compacta

---

¹⁰ Vg. NAREDO, J.M.: Op. cit.

i diversa. En la seua anàlisi ambiental del planejament destaca alguns aspectes de l'estratègia urbanística del PGOU-89:

"En línies generals, la qualificació com a sòl urbà i urbanitzable del PGOU preveu la consolidació de l'estructura urbana del municipi (...). Al mateix temps delimita sòl urbà de nova creació per a garantir el creixement dels usos residencials i industrials als voltants del nucli principal de la ciutat. (...)

Per altra part, la qualificació com a sòl no urbanitzable preveu el manteniment dels usos rústics tradicionals i la protecció dels valors ambientals, paisatgístics i culturals de bona part del territori. (...)"

A fi d'aconseguir que la ciutat d'Alcoi evolucione cap al desenvolupament sostenible, els autors de l'Auditoria ambiental municipal proposen quatre estratègies generals, una de les quals és el **"desenvolupament d'Alcoi com a ciutat compacta i diversa enfront del concepte de ciutat difusa i especialitzada"**.

L'Auditoria ambiental municipal compara els avantatges i problemes d'aquests dos models de ciutat (les negretes són nostres):

*"Algunes de les conseqüències de la **ciutat difusa** i especialitzada són la compartimentació del territori provocat per les xarxes de transport, la **separació territorial de funcions** (zones residencials extensives, àrees comercials, universitats, zones d'oficines, indústries, etc.), la degradació urbana provocada per la congestió i l'estrès ambiental, **la pèrdua d'estabilitat i cohesió social derivada de la separació espacial de grups segregats socialment en funció de la seua renda, el consum i malbaratament de sòl, energia i recursos naturals i l'explotació sense límits dels recursos locals, regionals i globals per a mantenir l'organització i la complexitat de la ciutat.***

*Oposat a aquest tipus de ciutat tenim la **ciutat compacta i densa** amb continuïtat formal, **multifuncional, heterogènia i diversa** en tota la seua extensió. Aquest tipus de ciutat basa en la seua complexitat interna l'obtenció de cohesió social i competitivitat econòmica, **alhora que estalvia sòl, energia i recursos naturals i manté la biodiversitat dels espais agrícoles i naturals que l'envolten.**"*

L'aprovació del model territorial del concert previ representaria abandonar el model de ciutat compacta mediterrània que —com bé exposa l'*Auditoria ambiental*— presenta indubtables avantatges respecte a la ciutat difusa, generadora de greus impactes socials, ambientals i econòmics, alguns dels quals s'analitzen en punts posteriors d'aquestes al·legacions.

A més, incompliria l'art. 13.2 de la LOTPP:

"2. Es procurarà un model de ciutat compacta per evitar una implantació urbanística dispersa, que respectarà la morfologia del teixit urbà originària."

Dotzena.- El model de creixement urbà que es proposa té com a conseqüència l'increment de la mobilitat motoritzada

La dispersió urbana arreu del terme municipal generaria major dependència obligada dels vehicles motoritzats i, en conseqüència, un increment del trànsit.

Cal recordar que la conclusió més important de l'*Auditoria ambiental municipal* pel que fa a la qüestió de la mobilitat obligada a Alcoi és que:

"cal reduir al màxim els desenvolupaments urbans poc densos i la dispersió de les activitats que generen atracció de viatges, (ciutat compacta front a difusa) i la necessitat de plantejar polítiques de restricció de l'ús del cotxe."

L'estudi *Alcoi: cap a una mobilitat sostenible*, encarregat per l'Ajuntament d'Alcoi, també subratlla que:

"Ja no es tracta d'augmentar les facilitats de desplaçament més ràpid i a més distància, sinó del redisseny de les àrees urbanes, per a aconseguir una reducció de les necessitats de desplaçament, mantenint una densitat mitjana-alta d'ocupació, amb àrees multiús, en compte de zones amb especialització funcional, i la major dispersió dels equipaments i serveis, que reduïsquen les distàncies a recórrer pels usuaris, i que permeten realitzar els dits desplaçaments sense necessitat de recórrer a mitjans de transport mecanitzats(...)"

Sobre aquest particular, no podem deixar de reproduir el que diu la *Carta de les ciutats europees cap a la sostenibilitat* (Carta d'Aalborg), a la qual es va adherir l'Ajuntament d'Alcoi:

"Nosaltres, les ciutats, ens hem d'esforçar per millorar l'accessibilitat i per mantenir el benestar i els estils de vida urbana, tot reduint el transport. Sabem que perquè una ciutat siga sostenible és indispensable reduir la mobilitat forçada i deixar de fomentar l'ús innecessari de vehicles motoritzats(...)"

Tretzena.- La documentació exposada no defineix quina és la naturalesa dels "centres d'activitat esportiva lligats a entorns paisatgístics", cosa que impedeix determinar si són admissibles

En el plànol de *"Centralidades, nodos y rótulas en la ciudad y el territorio"* es senyalen tres àrees on se situen "centres d'activitat esportiva lligats a entorns paisatgístics"; aquestes àrees estan situades a les casetes de Mariola, als masos de Xirillent i als Plans.

No hem trobat en les memòries del concert previ cap referència concreta sobre aquests centres, la qual cosa resulta sorprenent, atesa la importància que se'ls dóna en l'esmentat plànol. Caldria que es definiren de manera precisa aquests centres, per tal com la denominació és prou ambígua com per a ocultar activitats que poden ser incompatibles amb les ubicacions previstes.

Si el que s'amaga darrera de la denominació de "centres d'activitat esportiva lligats a entorns paisatgístics" és la instal·lació de camps de golf, considerem que s'haurien de rebutjar de pla pel seu greu impacte ambiental (sobretot pel que fa a la contaminació de les aigües superficials i subterrànies) i per no ajustar-se a la normativa de protecció dels espais naturals, ni a la Llei valenciana 9/2006, reguladora de camps de golf (arts. 14, 15 i 16).

Catorzena.- Les memòries del concert previ prescindeixen de documents bàsics sobre la ciutat

Tant la memòria informativa com la justificativa prescindeixen totalment de documents bàsics per a una adequada planificació territorial del terme municipal d'Alcoi, cosa que contrasta amb l'atenció atorgada a tesis doctorals i treballs sobre el planejament històric.

Alguns estudis que considerem imprescindibles per a una correcta ordenació territorial i urbanística d'Alcoi són els següents:

- *ESTUDIOS AMBIENTALES GAMMA SL: Auditoria mediambiental del terme municipal d'Alcoi; Gerència de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Alcoi, 1998.*
- *GEA21 (COORD. ESTEVAN, A.): Estudio sobre localización y minimización del impacto ambiental en una nueva zona industrial del término municipal de Alcoi; Ajuntament d'Alcoi, 2000.*
- *OTM CONSULTORS (dir. i coord. TORRES, V.): Alcoi: cap a una mobilitat sostenible. Estudi sobre els impactes de l'actual model de transport en la ciutat d'Alcoi i la seua àrea, i propostes de transició cap a una mobilitat sostenible; Ajuntament d'Alcoi, 2000.*
- *ALJIBE CONSULTORES, SLL: Actualización del Balance Hídrico en el acuífero Barrancones. Simulación de su evolución ante distintas hipótesis de explotación; Departament del Cicle Hídric de la Diputació Provincial d'Alacant, Alacant, 2001.*
- *RODRIGUEZ PEREA, A. i GELABERT FERRER, B.: Anàlisi hidrogeològica i estructural de la zona de recàrrega de l'aquífer del Molinar (Alcoi); Departament de Ciències de la Terra de la Universitat de les Illes Balears, Palma de Mallorca, 2005.*

Per tot el que hem exposat

S O L · L I C I T E :

Que es tinguen en compte les al·legacions presentades i que, en conseqüència, es rebutge el document de concert previ del Pla General d'Ordenació Urbana d'Alcoi exposat, per tal com dissenya un model territorial insostenible des dels punts de vista ambiental, social i econòmic.

Alcoi, 28 de novembre de 2007